

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2020/594**(2020. gada 30. aprīlis),****ar ko atļauj nolīgumus un lēmumus par tirgus stabilizācijas pasākumiem dzīvu koku un citu augu, sīpolu, sakņu un tamlīdzīgu augu daļu, griezto ziedu un dekoratīvo zaļumu nozarē**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 222. pantu,

tā kā:

- (1) Savienība ir vadošā dzīvu koku un citu augu, sīpolu, sakņu un tamlīdzīgu augu daļu, griezto ziedu un dekoratīvo zaļumu (turpmāk "dzīvi augi un ziedi") ražotāja. 2019. gadā Savienības produkcijas kopējā vērtība bija 20 miljardi EUR.
- (2) Aptuveni 85 % no Savienībā izaudzētajiem dzīvajiem augiem un ziediem ir paredzēti iekšējam tirgum, bet atlikušie 15 % tiek eksportēti uz trešām valstīm.
- (3) Dzīvu koku un ziedu piegādes ķēdes posmi ir savstarpēji cieši saistīti, un no raitas un efektīvi organizētas loģistikas ir atkarīga šo (pēc būtības lielā mērā ātrbojīgo) produktu tirgus sistēmas pienācīga darbība.
- (4) Turklāt dzīvu augu un ziedu audzēšanai un pārdošanai ir raksturīga sezonālitate. Vairumu dzīvu augu un ziedu audzē pavasarī uz īpašiem svētkiem, piemēram, Mātes dienu vai Lieldienām, un telpaugus speciāli audzē mazākos podos, tā pielāgojoties sezonālajam pieprasījumam. Pārdošanas apjomi augstāko punktu parasti sasniedz pavasarī. Dažās apakšnozarēs, piemēram, viengadīgo stādu un griezto ziedu sektorā, 40–80 % produkcijas tiek pārdots periodā no marta līdz jūnijam.
- (5) Pašreizējais Covid-19 pandēmijas apstākļos un dalībvalstīs ieviestu personu plašo pārvietošanās ierobežojumu dēļ dzīvu augu un ziedu nozare saskaras ar ekonomikas traucējumiem, kas audzētājiem rada finansiālas grūtības un naudas plūsmas problēmas.
- (6) Slimības izplatīšanās un ieviestie pasākumi ierobežo darbaspēka pieejamību, jo īpaši transporta nozarē, un tas negatīvi ietekmē dzīvu augu un ziedu audzēšanu, ievākšanu, izsolišanu un pārdošanu.
- (7) Turklāt āra tirgu, dārzkopības lielveikalu, specializēto mazumtirdzniecības veikalu un viesmīlības iestāžu obligātā slēgšana un pasākumu un svētku atcelšana ir apturējusi dzīvu augu un ziedu nozares darbību. Nav gaidāms, ka dārzkopības lielveikalu un specializēto mazumtirdzniecības veikalu daļēja atvēršana dažās dalībvalstīs situāciju būtiski mainīs, jo piegādes ķēdes posmi ir savstarpēji cieši saistīti un atkarīgi no funkcionējošas loģistikas sistēmas un ierobežotajām glabāšanas iespējām. Paredzams, ka turpmākajos mēnešos saglabāsies sociālās distancēšanās pasākumi, kas turpinās ietekmēt gan transporta loģistiku, gan pārdošanu, jo mazāk cilvēku drīkstēs atrasties veikalos. Turklāt jau tagad ir atcelti tuvākajos mēnešos paredzētie lielle pasākumi, piemēram, ikgadējās dārzkopības izstādes, un tiek atcelti arī citi saviesīgi pasākumi, piemēram, kāzas, kuros parasti izmanto rotājumus no ziediem.
- (8) Bez tam Savienības un pasaules tirgū pircēji anulē līgumus un novilcina jaunu līgumu slēgšanu, gaidīdami vēl tālāku cenu kritumu. Eksportu ietekmē arī loģistikas problēmas, jo Covid-19 pandēmijas sākšanās Ķīnā ir izraisījis ievērojamu ostu pārslodzi gan Ķīnā, gan citur. Gaidāms, ka vismaz līdz 2020. gada jūnijam turpināsies daudzu kuģu reisu pilnīga vai daļēja atcelšana, un līdz ar to konteineru daudzums būs nepietiekams, vedmaksas likmes ievērojami palielināsies un eksportētāji pieredzēs sūtijumu aizkavēšanos.

⁽¹⁾ OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

- (9) Šī piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotība dzīvo augu un ziedu nozarē rada ekonomikas traucējumus. Nelīdzsvarotības rezultātā pieprasījums pēc dzīviem augiem un ziediem ir strauji sarucis, un tam ir tūlītēja un nopietna ietekme uz tirgu. Kopējais pieprasījums pēc dzīviem augiem un ziediem Savienības tirgū ir samazinājies par 80 %. Smagi skarta ir arī tirgošana izsolēs. Ziņots, ka 2020. gada marta vidū apgrozījums Nīderlandes izsoļu tirgū, kurā tiek iztirgoti 35 % no visas Savienības produkcijas, ir sarucis par 85 %. Lai gan Nīderlandes izsoļu tirgus ir nedaudz atkopies, apgrozījums joprojām ir par 30 % mazāks nekā 2019. gada aprīļa vidū. Citās dalībvalstīs, piemēram, Beļģijā un Francijā, izsoles un vairumtirdzniecības tirgi ir slēgti. Turklāt ziņots, ka atsevišķās dalībvalstīs, piemēram, Nīderlandē, ir lielos apjomos iznīcināti dobēs izstādāmi ziedu stādi, ko nevar uzglabāt, un grieztie ziedi, kas ir ātrbojīgi un sezonāli. Tas novedis pie krasa cenu krituma Nīderlandes izsolēs. Nedēļā no 2020. gada 16. līdz 22. martam, kad tirgus sabruka, cenas bija gandrīz par 60 % zemākas nekā tajā pašā nedēļā 2019. gadā. Tāpat nedēļās no 2020. gada 23. līdz 29. martam, no 30. marta līdz 5. aprīlim un no 6. līdz 12. aprīlim cenas vēl aizvien bija par 36 % līdz 23 % zemākas nekā tajās pašās nedēļās 2019. gadā.
- (10) Iepriekš minētie apstākļi liek šos notikumus kvalificēt par būtiskas tirgus nelīdzsvarotības periodu.
- (11) Lai šajā būtiskas tirgus nelīdzsvarotības periodā dzīvo augu un ziedu nozarei palīdzētu rast līdzsvaru, ir lietderīgi dzīvo augu un ziedu nozarē uz sešiem mēnešiem atļaut izmantot lauksaimnieku, lauksaimnieku apvienību, šādu apvienību asociāciju, atzīto ražotāju organizāciju, atzīto ražotāju organizāciju apvienību un atzīto starpnozaru organizāciju nolīgumus un lēmumus. Tas attiecas uz šādiem pasākumiem: i) izņemšana no tirgus vai bezmaksas izplatīšana, ii) kopīga veicināšana un iii) ražošanas pagaidu plānošana.
- (12) Šādi nolīgumi un lēmumi varētu ietvert: i) dzīvo augu un ziedu kolektīvu izņemšanu no tirgus un iznīcināšanu pienācīgā kārtībā; ii) popularizēšanas pasākumus, ar ko aicina patērētājus iegādāties dzīvos augus un ziedus; un iii) kolektīvu ražošanas plānošanu nolūkā koordinēt dzīvo augu un ziedu stādīšanu, ņemot vērā ierobežojumu atcelšanu nākotnē.
- (13) Nolīgumi vai lēmumi būtu jāatļauj īslaicīgi uz sešu mēnešu periodu. Tā kā šis ir periods, kad tiks ievākta un tirgota lielākā daļa dzīvo augu un ziedu, tiek gaidīts, ka šajā periodā pasākumiem būs vislielākā ietekme.
- (14) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 222. panta 1. punkta pirmo daļu atļauja ir jāpiešķir ar nosacījumu, ka tā neapdraud iekšējā tirgus darbību un ka nolīgumu un lēmumu mērķis ir vienīgi stabilizēt nozari. Šie īpašie nosacījumi neaptver nolīgumus un lēmumus, kas tieši vai netieši novestu pie tirgu sadalīšanas, diskriminācijas valstspiederības dēļ vai fiksētu cenu noteikšanas. Ja nolīgumi un lēmumi šiem nosacījumiem neatbilst vai vairs neatbilst, ir piemērojams Līguma 101. panta 1. punkts.
- (15) Ņemot vērā to, ka būtiska tirgus nelīdzsvarotība ir vērojama visā Savienībā, šajā regulā paredzētajai atļaujai būtu jāattiecas uz visu Savienības teritoriju.
- (16) Lai dalībvalstis varētu novērtēt to, vai nolīgumi un lēmumi neapdraud iekšējā tirgus darbību un to vienīgais mērķis ir stabilizēt dzīvo augu un ziedu nozari, tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm (t. sk. šīs valsts konkurences iestādēm), kurā ir vislielākā daļa no aplēstā dzīvo augu un ziedu produkcijas daudzuma, ko aptver minētie nolīgumi vai lēmumi, būtu jāsaņem informācija par to, kādi nolīgumi ir noslēgti un kādi lēmumi pieņemti, un par to, kādu produkcijas apjomu un periodu tie aptver.
- (17) Ņemot vērā, ka būtiskā tirgus nelīdzsvarotība ir iestājusies periodā, kad notiek visaktīvākā dzīvo augu un ziedu tirdzniecība, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas.
- (18) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Neskarot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 152. panta 1.a punktu, 209. panta 1. punktu un 210. panta 1. punktu lauksaimniekiem, lauksaimnieku apvienībām, šādu apvienību asociācijām, atzītām ražotāju organizācijām, atzītu ražotāju organizāciju apvienībām un atzītām starpnozaru organizācijām dzīvu koku un citu augu, sīpolu, sakņu un tamlīdzīgu augu daļu, griezto ziedu un dekoratīvo zaļumu nozarē (turpmāk “dzīvu augu un ziedu nozare”) ir atļauts slēgt nolīgumus un pieņemt kopīgus lēmumus par izņemšanu no tirgus un bezmaksas izplatīšanu, kopīgu veicināšanu un ražošanas pagaidu plānošanu sešu mēnešu periodā, kurš sākas šīs regulas spēkā stāšanās dienā.

2. pants

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka 1. pantā minētie nolīgumi un lēmumi neapdraud pareizu iekšējā tirgus darbību un to vienīgais mērķis ir stabilizēt dzīvo augu un ziedu nozari.

3. pants

Šis atļaujas ģeogrāfiskais tvērums ir Savienības teritorija.

4. pants

1. Tiklīdz ir noslēgti nolīgumi vai pieņemti lēmumi, kas minēti 1. pantā, attiecīgie lauksaimnieki, lauksaimnieku apvienības, šādu apvienību asociācijas, atzītās ražotāju organizācijas, atzīto ražotāju organizāciju apvienības un atzītās starpnozaru organizācijas dara zināmas minētos nolīgumus vai lēmumus tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā ir vislielākā daļa no aplēstā dzīvo augu un ziedu produkcijas daudzuma, ko aptver minētie nolīgumi vai lēmumi, un norāda šādu informāciju:

- a) paredzamais produkcijas apjoms, ko aptver nolīgumi vai lēmumi;
- b) paredzamais īstenošanas periods.

2. Ne vēlāk kā 25 dienas pēc 1. pantā minētā sešu mēnešu perioda beigām attiecīgie lauksaimnieki, lauksaimnieku apvienības, šādu apvienību asociācijas, atzītās ražotāju organizācijas, atzīto ražotāju organizāciju apvienības un atzītās starpnozaru organizācijas šā panta 1. punktā minētajām kompetentajām iestādēm dara zināmu dzīvo augu un ziedu produkcijas apjomu, ko faktiski aptver nolīgumi vai lēmumi.

3. Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/1185 ⁽²⁾ dalībvalstis paziņo Komisijai:

- a) ne vēlāk kā piecas dienas pēc katra viena mēneša perioda beigām – nolīgumus un lēmumus, kas tām minētajā periodā darīti zināmi saskaņā ar 1. punktu;
- b) ne vēlāk kā 30 dienas pēc 1. pantā minētā sešu mēnešu perioda beigām – pārskatu par to, kādi nolīgumi un lēmumi īstenoti minētajā periodā.

⁽²⁾ Komisijas 2017. gada 20. aprīļa Īstenošanas regula (ES) 2017/1185, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 piemēro attiecībā uz informācijas un dokumentu paziņošanu Komisijai, un ar ko groza un atceļ vairākas Komisijas regulas (OV L 171, 4.7.2017., 113. lpp.).

5. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2020. gada 30. aprīlī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN
